

OPPLEVELSER **UTSTILLINGER** BESØK OSS SAMLINGENE FORSKNING TJENESTER

[HJEM](#)[FOR SKOLEN](#)[FOR GRUPPER](#)[FOR PRESSEN](#)[OM MUSEET](#)[SE OGSÅ](#)

- [+ Bygdø Kongsgård](#)
- [+ Eidsvoll 1814](#)
- [+ Ibsenmuseet](#)
- [+ Bogstad gård](#)
- [+ Gjestestuen](#)

[Norsk Folkemuseum](#) / [Utstillinger](#) / [Friluftsmuseet](#) / [Landsbygda](#) / [Sameplassen](#)

SAMEPLASSEN

De torvtekte bygningene som samene har brukt kalles gamme. Den samiske betegnelsen er gohti. Gammer har vært i bruk i hele det samiske bosetningsområdet, fra Hedmark i sør til Finnmark i nord; til fjøs, uthus og ofte også som bolig. Lengst nord, ved den skogbare ishavskysten, var torvgammen særlig viktig. Men også i mer skogrike områder har gammen vært en vanlig bolig for samene, ofte brukt side om side med bygninger av tømmer.

Gohti (Gamme)

Museets gamme er en vintergamme som består av to rom: Den egentlige gammen er et nesten sirkelrundt rom med ildsted i midten og røykåpning i toppen. Foran dette rommet er en forgang som ble brukt til oppbevaring av forskjellig utstyr og dessuten fungerte som varmesluse. Gammer til sommerbruk hadde som regel ikke dette tilbygget.

Gammen er bygd i tradisjonell buestangskonstruksjon, en byggemåte som bare er kjent hos samene, og brukt både i gammer og telt. Den bærende konstruksjonen består av to par buete stokker som står parvis mot hverandre og holdes på plass av en tverrås og to lettere tverrtrær. Opp mot grunnkonstruksjonen settes solide veggstokker i gammen og tynnere stenger i teltet. Utenpå veggstokkene legges et lag bjørkenever, og utenpå neveren gresstov. I Finnmark kunne en gamme vanligvis ha er brukstid på ca 30 år; i skogsområdene sørpå, der værforholdene ikke var så barske, kunne de stå mye lenger. Innredningen fulgte et fast mønster, som også ble brukt i teltet. I midten lå ildstedet med kortsiden mot døra. Mellom døra og ildstedet lå et område avgrenset av stokket der veden ble oppbevart. På den motsatte siden, vekk fra døra, var «kjøkkenavdelingen», med plass for matkassen og fot gryter og kar. På begge sider av ild stedet var det sitte- og soveplasser, og inntil gammeveggen her ble klær, soveteppe og forskjellig utstyr oppbevart. På bakken var det lagt bjørkeris og reinskinn. Her hadde hver og en sin faste plass.

Gammen på Norsk Folkemuseum ble satt opp sommeren 1992 av reindriftssamen Jonas Danielsen fra Engerdal i Hedmark, det sørligste samiske reinbeitedistriktet i Norge. Han ble selv født i en slik gamme i 1931. Han en av de få blant sørsamene som holder ved like kunsten å bygge gammer på den tradisjonelle måten.

Stabbur

Det samiske stabburet står på påler. Nordpå ble stabburet, njalla, ofte satt på toppen av en to-tre meter høy trestamme, med en skrånstilt trapestokk inntil, som man tok vekk når man forlot boplassen. Hos sørsamene var buret vanligvis større enn nordpå, og sto som regel på to, tre eller fire stokker, som ikke var så høye som i nord.

Samisk samling
Utstillingen Samisk kultur

Norsk Folkemuseum

Museumsv. 10, Bygdøy. Tlf. 22 12 37 00

Postboks 720 Skøyen, N-0214 Oslo

Kontakt oss

Åpningstider

10:00 - 18:00

Besøk oss

Ansvarlig redaktør

Astrid Santa

© Norsk Folkemuseum